Historia om Kockums

Kockums under 1800-talet

Under 1820-talet etablerade släkten Kockum sig som handels- och industriidkare i Malmö. Frans Henrik Kockum byggde upp en stor förmögenhet genom satsning på tobaksfabrikation. Tack vare detta kunde han år 1840 etablera en mekanisk verkstad (Kockums Mekaniska Werkstad, aktiebolag 1866) som inledningsvis främst tillverkade lantbruksredskap, bränneriapparater, spisar, lokomobiler, äggkläckningsmaskiner, spottkoppar, ugnar och massor av olika gjutna detaljer samt från 1859 även järnvägsvagnar. Denna verkstad var belägen i Södra Förstaden, i området kring nuvarande Davidshallstorg.

Den första järnvägsvagnen levererades 1859, den första sovvagnen 1877, den första boggievagnen 1885 och den första restaurangvagnen 1896

Slipning pågår

År 1870 anlades också ett skeppsvarv i anslutning till Malmö hamn, dit så småningom all verksamhet flyttades.

<u>1904 härjades verkstaden i Södra Förstaden av en häftig brand</u>. De boende i Malmö oroades. Redan några dagar efter branden hemställde ett stort antal närboende till stadens myndigheter att verkstadsområdet i Södra Förstaden skulle flyttas till Kockums område i hamnen och sammanlänkas med varvsverksamheten. Så skedde också. 1908 köpte bolaget, av staden, ett område i hamnen så att Kockums totala yta därefter uppgick till 79 000 m2. 1913 var all verksamhet koncentrerad till varvet. Kockums första verkstadsområde hade legat söder om Malmös centrum. När flytten av verkstäderna till Malmös hamn var genomförd kring 1913 valde bolaget att riva hela verkstadsområdet och ersätta detta med bostadsområdet Davidshall, ett utmärkt exempel på 1920-talets arkitektur.

<u>Varvsrörelsen, liksom brotillverkningen</u>, kom expandera kraftigt efter första världskriget. Under perioden 1899-1913 nybyggdes endast 16 fartyg, varav sju för statens räkning, nämligen pansarbåtarna Tapperheten och Manligheten, jagarna Vale, Munin, Vidar, Ragnar samt ångfärjan Malmö. Därefter hade varvet ständiga framgångar. Till marinen levererades pansarskeppet Gustav V, jagarna Ehrensköld och Klas Horn, statsisbrytaren Ymer, ett 25-tal ubåtar och ett tiotal motortorpedbåtar. Man byggde ett stort antal tankbåtar från år 1927. Varvet var en föregångare på svetsningens område. Man fortsatte även att tillverka järnvägsvagnar, broar, lyftkranar, sockerbruksmaskiner och ångpannor

<u>Under 1950- och 1960-talen</u> hade varvsverksamheten i Malmö växt till ett av de största i världen, med tillverkning framför allt av stora lastfartyg. 1952 och 1953 levererade Kockum mest tonnage av alla varv i hela världen. Parallellt med fartygstillverkningen drevs även en viss rederirörelse. Efter förvärvet av AB Landsverk 1948 utvecklades även övrig verkstadsindustri vid Kockums Mekaniska Verkstad.

<u>Expansionen fortsatte fram till mitten av 1970-talet</u>, då ekonomiska problem gjorde att verksamheterna vid bland annat Kockums Jernverk avvecklades eller såldes. Kockums Mekaniska Verkstads AB (från 1977 Kockums AB) började även omstrukturera sin verksamhet, men till följd av lönsamhetsproblem och dåliga framtidsutsikter övertogs företaget 1979 av statliga Svenska Varv AB. Efter att den civila fartygsproduktionen lagts ned 1987 inriktade man sig på tillverkning av militära fartyg. 1989 gick Kockums AB under sitt eget namn samman med Karlskronavarvet AB.

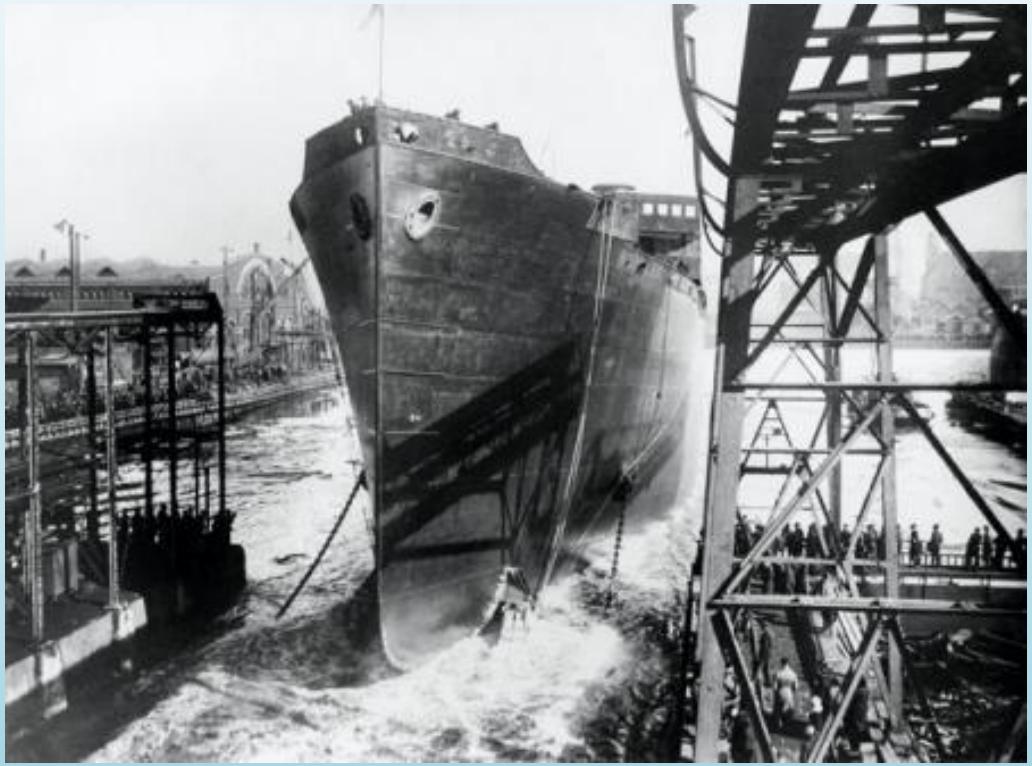

Attribution Foto: Riksantikvarieämbetet / Pål-Nils Nilsson, CC-BY

<u>År 1999 övergick ägandet till den tyska HDW-koncernen</u> (Howaldtswerke Deutsche Werft AG). Kockums satsning på ny teknik de senaste åren har visat sig framgångsrik, bland annat inom undervattensteknologin och i utvecklingen av fartyg i smygteknik. Kockumsföretagen omsatte 2002/2003 cirka 1,5 miljarder kr och hade 1 200 anställda i Sverige. År 2004 var omsättningen cirka 1,2 miljarder kr. Kockums ingick i ThyssenKrupp Marine Systems från 2005. Verksamheten utökades 2007 sedan Kockums blev ägare till delar av Försvarsmaktens marina underhållsverkstäder på Muskö örlogsbas utanför Stockholm. Den 1 juni 2013 bytte Kockums AB namn till ThyssenKrupp Marine Systems AB (TKMS).

Foto: Kockums AB

I slutet av juni 2014 avslutades förhandlingar mellan Saab AB och de tyska ägarna, vilket ledde till att ThyssenKrupp Marine Systems AB togs över av Saab. Affären var värd 340 miljoner kronor men måste godkännas av svenska och tyska myndigheter. Den 22 juli 2014 meddelade Saab att man slutfört förvärvet av Thyssen Krupp Marine Systems. Företaget ingår i Saabs affärsområde Security and Defence Solutions och kommer fick namnet Saab Kockums AB, med verksamhet i Malmö, Karlskrona och Musköbasen.

I slutet av juni 2015 flyttades Malmö-kontoret från Gängtappen på Stora Varvsgatan 11, där kontoret funnits sedan 1958, ett kvarter närmare klaffbron till Isbergs gata 2.

Frans Henrik Kockum, född 27 september 1802 i Malmö, död 12 februari 1875 i Malmö, var en svensk industriman.

Vid sin fars död 1825 stod Kockum utan tillgångar, men genom släktingars och vänners stöd kunde han överta den tobaksfabrik i Malmö, som varit i hans mors släkts (det ansedda Suellska huset) ägo. Verksamheten utvidgades därefter till att bli en av landets största. Sedan Kockum 1838 köpt Holmen i Södra Förstaden (nuvarande Davidshall), anlade han där 1840–41 gjuteri och mekanisk verkstad (se Kockums Mekaniska Verkstads AB).

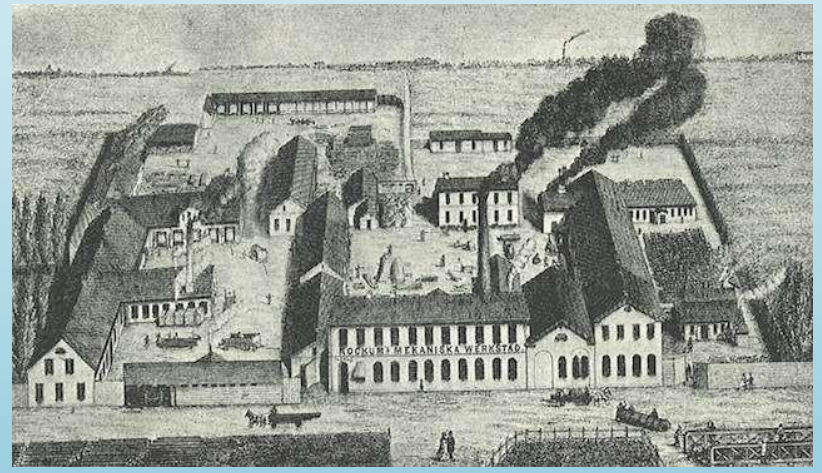

Frans Henrik Kockum, född 2 juli 1840 i Malmö, död där 18 februari 1910, var en svensk industriledare; son till Frans Henrik Kockum den äldre.
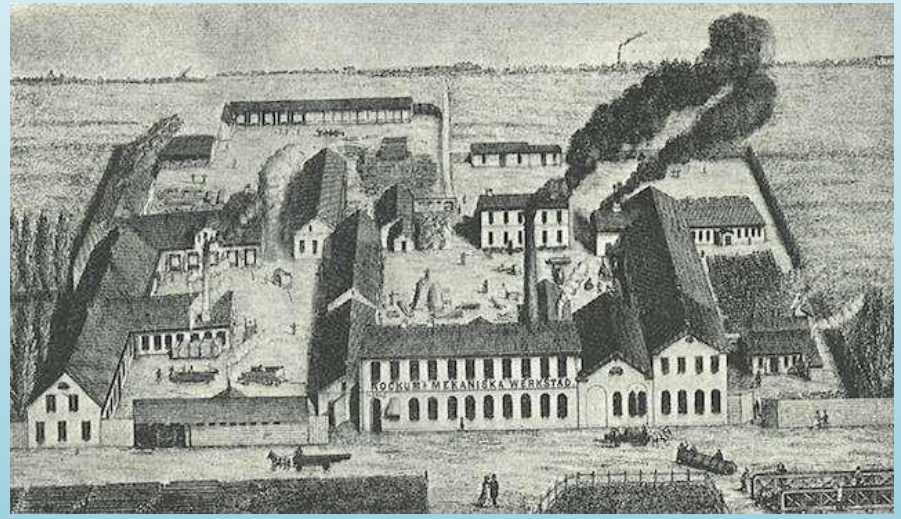
Kockum genomgick tekniska skolan i Malmö, studerade vid Polytechnikum i Hannover 1856-58 samt vid bergsakademierna i Freiberg 1858-60 och i Leoben 1860-61. Han var därefter verksam vid faderns industrier och vid den sistnämndes död 1875 övertog han ledningen för såväl den mekaniska verkstaden i Södra Förstaden, nuvarande Davidshallsområdet, vilken 1866 ombildades till Kockums mekaniska verkstads AB, som järnverksbolaget och tobaksfabriken, åt vilka företag han därefter helt ägnade sig. Han deltog 1887 i bildandet av Skånska Ingenjörsklubben.